

Pārbaudes darbs ar atrisinājumiem

Uzņēmējs

1. uzdevums. (11 punktu) Pieņemsim, ka tu esi uzņēmuma vadītājs. Uzņēmuma preces ražošanas izmaksas saistītas ar šādiem izdevumiem.

Izmaksas (eiro)	0 vien.	5 vien.	9 vien.	10 vien.
Reklāma				
Degviela				
Izejvielas				
Nekustamā īpašuma nodoklis				
Uzņēmuma vadītāja darba samaksa				
Gabaldarba samaksa strādājošajiem				
Apdrošināšana				

a) Visiem izmaksu posteņiem ieraksti 0, 5, 9 un 10 produkcijas vienību ražošanas izmaksas!

b) Aprēķini 10 produkcijas vienību ražošanas:

- pastāvīgās izmaksas FC =
- mainīgās izmaksas VC =
- kopējās izmaksas TC =

c) Aprēķini 10 produkcijas vienību ražošanas:

- vidējās mainīgās izmaksas AVC_{10} =
- vidējās kopējās izmaksas ATC_{10} =

d) Aprēķini 10. produkcijas vienības ražošanas galējās izmaksas! MC_{10} =

e) Pieņemsim, ka visas preces var pārdot par vienu un to pašu cenu. Kādai ir jābūt preces cenai, lai 10 vienības būtu optimāls ražošanas apjoms? **Vienādei ar MC_{10} .**

f) Kāda varētu būt zemākā tirgus cena, lai 10 produkcijas vienību būtu ekonomiski izdevīgi ražot, pat ciešot zaudējumus? **AVC_{10}**

g) Kādi varētu būt maksimālie zaudējumi, lai tos uzskatītu par ekonomiski pamatotiem? **Mazāki par FC (Mazāki par aprēķinātajām pastāvīgajām izmaksām.)**

h) Kādiem ir jābūt kopējiem ieņēmumiem, lai, ražojot 10 produkcijas vienību, tiktu sasniegts bezzaudējuma punkts? **Vienādiem ar TC_{10} .**

2. uzdevums. (6 punkti)

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2018. gadā Latvijā bija 819 400 mājsaimniecību un to lietošanā bija 639 239 vieglie automobiļi, tātad automobiļi bija vairāk nekā trim ceturdaļām mājsaimniecību.

a) (4 punkti) Uzraksti, ar kādām divām pastāvīgajām izmaksām un divām mainīgajām izmaksām saistīta vieglā automobiļa ekspluatācija!

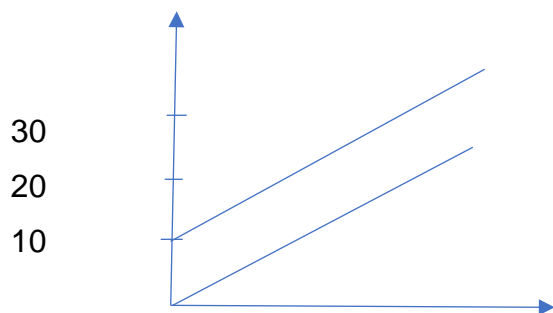
FC – transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis, tehniskā apskate, apdrošināšana.

VC – degviela, remonts.

b) (2 punkti) Uzraksti divas iespējas, kā var samazināt automobiļa ekspluatācijas izmaksas! **(Iegādāties automobiļi ar ekonomiskāku dzinēju ar mazāku degvielas patēriņu; ekonomiska braukšana; kooperēties automobiļa koplietošanai gan mājsaimniecības ietvaros, gan starp mājsaimniecībām.)**

3. uzdevums. (8 punkti)

Attēlā redzamas divas ražošanas izmaksu līknes.

a) (2 punkti) Pieraksti apzīmējumus asīm! **(Vertikālā – Izmaksas vai FC, VC, TC (eiro), horizontālā – Q vai saražotās produkcijas daudzums (vien.)**

b) (4 punkti) Pieraksti apzīmējumus katrai līknei un pamato, kāpēc šī līkne atspoguļo konkrētās izmaksas!

VC – zemāk novietotā, jo iziet no koordinātu sākumpunkta un, ja $Q = 0$, tad $VC = 0$. Var arī: $VC < TC$

TC – augstāk novietotā, jo, ja $Q = 0$, tad $TC = FC$.

c) (1 punkts) Uzzīmē pastāvīgo izmaksu līkni atbilstoši pastāvīgām izmaksām! **$FC = 10$ eiro vai n.v., tāpēc no 10 – horizontāla līkne.**

d) (1 punkts) Pamato, kāpēc attēlā redzamajām izmaksu līknēm ir jābūt paralēlām!

Tāpēc, ka starpība starp TC un VC ir FC, un tā nemainās atkarībā no saražotās produkcijas daudzuma.

4. uzdevums. (8 punkti)

Kuras izmaksas ietekmēs (palielinās – P, samazinās – S, neietekmēs – N) šādi notikumi?

Notikumi	AVC	ATC	MC	AFC
Paaugstinās apdrošināšanas pakalpojumu izmaksas.	N	S	N	S
Samazinās elektroenerģijas cena.	S	S	S	N

5. uzdevums. (8 punkti)

Iepazīsties ar tabulas datiem, veic nepieciešamos aprēķinus un atbildi uz šādiem jautājumiem!

Vieta	Uzņēmums	Apgrozījums 2018. (milj, eiro)	Apgrozījuma pārmaiņas (% pret 2017)	Peļņa (milj. eiro)	Rentabilitāte (%)	Pašu kapitāla atdeve (%)
2.	SIA "RIMI LATVIA"	893,69	2,67	45,30	5,07	88,52
7.	AS "Latvenergo"	435,20	-12,71	212,73	48,88	10,67
10.	AS "Air Baltic Corporation"	400,36	32,52	5,38	1,34	10,31
19.	SIA "Mikrotīkls"	258,71	2,82	79,35	30,67	25,53
45.	AS "RĪGAS SILTUMS"	151,63	-0,45	3,30	2,18	2,62

Avots: "Dienas Bizness". TOP 500. Latvijas 1000 lielākie uzņēmumi 2019., 34. lpp.

- (1 punkts) Kurš uzņēmums 2018. gadā guva lielāko peļņu? (AS "Latvenergo")
- (1 punkts) Kuram uzņēmumam pircēji samaksāja visvairāk naudas? (SIA "RIMI LATVIA")
- (1 punkts) Ar aprēķiniem pierādi, kuru rentabilitāti atspoguļo rādītājs "Rentabilitāte"! (Apgrozījuma (komerciālo, bruto), jo rādītāju "Rentabilitāte" iegūst, dalot peļņu ar apgrozījumu (izņemot SIA "Mikrotīkls"), bet tā aprēķina komerciālo rentabilitāti.)
- (2 punkti) Kurš uzņēmums tā īpašniekiem nodrošināja lielāko peļņu uz katru ieguldīto eiro? Cik centu? (SIA "RIMI LATVIA", 88,52 centus.)
- (1 punkts) Kuram uzņēmumam 2018. gadā visvairāk palielinājās no pircējiem saņemtās naudas apjoms? (AS "Air Baltic Corporation" par 32,52%.)
- (1 punkts) Kādu rādītāju vēl vajadzētu iegūt, lai salīdzinātu, kurš uzņēmums efektīvāk izmanto uzņēmuma līdzekļus? (Balances vērtību jeb "Aktīvi".)
- (1 punkts) Pamato, kuram uzņēmumam, tavuprāt, darbības nodrošināšanai vajadzētu visvairāk izmantot kreditoru naudu! (Atbildes var būt dažādas.)